

NATUR OG MILJØ BULLETIN NORGES NATURVERNFORBUND

Metanol rådyrt for staten

side 5

NINA får internasjonalt senter

siste side

Internasjonale krav til skipsfarten

side 6

Naturvernforbundet vant klagesak

side 3

Tarzan ble miljøvernminister

side 9

Ordførere krever jernbanesatsing

En høyhastighetsnett for jernbanen vil kunne ha store positive ringvirkninger for norsk næringsliv. På entreprenørsiden kan man oppnå tre årsverk pr. investert million kroner. Ordførere over hele landet flokker seg nå bak Naturvernforbundets opprop til regjeringen om en satsing på høyhastighetsnettet.

GUNNAR BOLSTAD

– Vi regner vanligvis med at det skapes tre årsverk i direkte og indirekte sysselsetting for hver million man investerer på entreprenørsiden, sier administrerende direktør i Selmer-Furuholmen, Sigmund Bjørgum – noe prosjekteringsjef Dag Moen i Eeg-Henriksen slutter seg til. Sammen med A/S Veidekke utgjør de to bedriftene de store konkurrentene om eventuelle entreprenørkontrakter for et høyhastighetsnett. Skulle myndighetene virkelig finne på å satse høyt, blir det snakk om nye traséutbygginger på opptil 1.000 kilometers lengde tilsammen. For entreprenørene blir særlig Ringelike-tunnelen under Nordmarka interessant.

Også de to EB-bedriftene EB-Strømmen og EB-Signal følger interessert med i NSBs planlegging. For EB-Strømmen kan det bli aktuelt med kontrakter på opptil 22 nye togsett. For EB-Signal dreier interessen seg om signalanlegg på det nye nettet. Begge bedriftene har et økende internasjonalt engasjement.

– En tung investering på jernbanesektoren kan øke an-

tall ansatte hos oss til det femdobbelte. Vi kan også trekke basisaktiviteter som vi i dag driver i Sverige tilbake til Norge. I dag foregår produktutviklingen i Sverige fordi det er der vi har det største markedet vårt, sier Helge Klitzing i EB-Signal.

Flere andre bedrifter vil trolig ha klare interesser i en satsing på jernbaneutbygging. Samfunnsøkonomisk er det trolig enda mer interessant å se på sysselsettingspotensialet som ligger i tiden videre etter utbyggingen, noe som ikke minst illustreres gjennom den kolossale oppslutningen som Naturvernforbundet har fått fra ordførere bak et opprop til regjeringen. Da N&M Bulletin gikk i trykken, hadde mer enn 90 ordførere sluttet seg til oppropet, som vi gjengir her:

Krever fortgang

Undertegnede ordførere ber regjeringen sette fart i arbeidet med et høyhastighetsnett for jernbanen.

Et høyhastighetsnett med en toppfart på 200 kilometer i timen, vil kunne styrke et miljøvennlig transporttilbud for distrikts-Norge. Med dagens stoppmønster på hovedstrekningene vil dette ikke minst kunne ha positive virkninger

for utviklingen av det lokale næringslivet.

For det første vil selve anleggsperioden gi sysselsetting til tusenvis av mennesker, både på entreprenør- og leverandørsiden. Anleggsperioden vil også gi positive ringvirkninger for det lokale næringslivet.

For det andre vil et utbygget høyhastighetsnett skape større nærhet til viktige markeder for lokale bedrifter, noe som igjen vil styrke sysselsettingen i distriktene. Et jernbanenett som er konkurransedyktig vil kunne overta store godsmengder fra veitransporten og i tillegg gi en miljøvennlig løsning. For næringslivet i distriktene vil det være av avgjørende betydning å ha en god jernbaneforbindelse til storbyene og videre til utlandet.

For det tredje vil et høyhastighetsnett, med dagens stoppmønster og en ytterligere satsing på lokaltrafikk, gi et bedre persontrafikktilbud til distrikts-Norge.

Vi ber regjeringen om å sette fart i arbeidet med planene for høyhastighetsnettet. I tillegg bør regjeringen utrede hvilket sysselsettingspotensiale som ligger i en slik jernbanesatsing, både i anleggsperioden og på det næringspolitiske området i tiden videre.

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo 5
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 5 09 46 02
Ansv. red.: Gunnar Bolstad

Telefon: (02) 71 55 20
Telefax: (02) 71 56 40
Prod.: GPG Sats & Trykk as
Annonser: NMR. (02) 61 62 10
Prod.: GPG Sats & Trykk as.
Oslo

Vanvittig prosjekt

Dersom Stortinget på vårparten vedtar utbygging av en metanolfabrikken i Midt-Norge, vil representantene ikke ha noen unnskyldninger neste gang en bølge av politikerforakt ruller innover dem.

For hva skal man si til politikere som vil subsidiere arbeidsplasser med 2,3 millioner kroner – hvert år?! Mens de samtidig sier nei til lønnsomme sysselsettingstiltak innenfor enøk og jernbane?

Det er til å le seg ihjel av – hvis det ikke hadde vært for det tragiske faktum at metanolfabrikken vil øke de norske utslippene av drivhusgassen CO₂ med halvannen prosent. For de fleste vil det totale regnestykket fortone seg såpass absurd at hele prosjektet ville vært skrinlagt prompte.

Men for Kåre Gjønnes og Tove Kari Viken fra de «miljøvennlige» mellompartiene fortøner det seg åpenbart annerledes. – Mjoo, jeg er selvsagt opptatt av drivhuseffekten, sier Gjønnes. Men gjenvalget er viktigere. Skitt i Norge (og verden) – leve Sør-Trøndelag, sier Gjønnes. Men det er jo et spørsmål hvorvidt det vil føre til et særlig sunt næringsliv i Midt-Norge dersom man søler bort 2,5 milliarder kroner for å skape 110 kunstige jobber.

Og Tove Kari? Som skal redusere de norske CO₂-utslippene med 50 prosent innen år 2000, for det står det faktisk i Senterpartiets program. Hvor er du Tove – langt inni skove...?

I skrivende stund er det uklart hva regjeringen har bestemt seg for å mene om metanolfabrikken. Arbeiderpartiet er i en brytningstid, og det er slett ikke sikkert at Statoil-Finn vinner fram denne gang. Men kraftsosialismen er ikke død.

Så spør det om vi ikke til syvende og sist må stole på Høyre. For selv blant industrivennlige blazere må det da herske såpass økonomisk edruelighet at man velger å bruke skattebetalernes penger på andre ting enn å umuliggjøre Norges internasjonale klimaforpliktelser.

Nå er det mye som tyder på at de 110 rådyre arbeidsplassene på en metanolfabrikk kan bli katastrofalt kostbare for Norge. Foreløpige beregninger som Naturvernforbundets fagsjef har gjort, viser at man kan tape over 9.000 årsverk over de neste ti årene, dersom man bygger gasskraftverk og metanolfabrikk i stedet for å eksportere gassen fra Heidrun-feltet til utlandet.

Dersom stortingsrepresentantene er så opptatt av å skape arbeidsplasser, bør de heller finne lønnsomme løsninger kombinert med miljøvennlige investeringer, for eksempel på enøk og jernbane.

Gunnar Bolstad

Norsk genforvaltning: Mer liberal enn i EF

Norge kan få en mer liberal forvaltning av genteknologien enn EF, hvis ikke Brundtland-regjeringen foreslår en ny forvaltningsordning i sin tilleggsmelding til bioteknologimeldingen. Regjeringen skal legger fram en tilleggsmelding før påske.

GUNNAR BOLSTAD

Stortingsmeldingen som Stortinget la fram i juni foreslår at Landbruksdepartementet skal få hovedansvaret for utsetting av genetisk endrede kulturplanter. Fiskeridepartementet får hovedansvaret for utsetting av genetisk endrede marine dyr og vekster.

Sosialdepartementet skal kontrollere all innesluttet bruk av genteknologi. Det betyr at Sosialdepartementet og ikke Miljøverndepartementet skal godkjenne laboratorier som utfører genteknologiske forsøk og drivhus der genmodifiserte vekster oppholder seg.

– Dette er en forvaltning som ikke tar miljøhensyn. Selv EF har skjont at genteknologien kan skape store miljøproblemer. EF anbefaler derfor å legge forvaltningen av genteknologien under miljømyndighetene, sier Heidi Sørensen i Natur og Ungdom.

– Det er som å sette bukken til å passe havresekken å la næringsdepartementene få beslutningsansvar i spørsmål om utsetting av genetisk endrede

organismer, sier Marianne Gjorv i Naturvernforbundet.

Stoler på Gro

Natur og Ungdom og Naturvernforbundet setter nå sin lit til at den nye regjeringen vil endre Syse-regjeringens forvaltningsforslag.

Miljøvernorganisasjonene mener at Brundtlandregjeringen må la miljøkravene bli sentrale når de nå skal vurdere forvaltningen av genteknologien.

– Genteknologien bør i all hovedsak samles inn under Miljøverndepartementet. Miljømyndighetene må få beslutningsansvar for utsetting av alle genmodifiserte organismer. Og godkjenningen av laboratorier og andre steder hvor man oppbevarer genmodifiserte organismer eller utfører genteknologiske forsøk, sier Marianne Gjorv.

I Norge i dag foregår det i overkant av 100 genteknologiske prosjekter. Pr. i dag finnes det ingen tilfredsstillende kontroll eller forvaltning av disse forsøkene. Det haster med å få et lovverk og kontrollrutiner som sikrer at miljøhensynene blir tatt vare på.

Prins Charles og John Cleese har laget en miljøvideo sammen. Den britiske tronarvingen spiller en miljøvennlig prins i filmen, mens Cleese har rollen som en definitivt miljøfiendtlig industrileder.

I filmen avlegger prinsen Cleese's fabrikk en visitt og blir av den tidligere Monty Python-stjernen utsatt for noe som i det virkelige liv ville vært en

blodig majestetsfornærmelse. Stor blir «industrilederens» forskrekkelse når han oppdager at Charles er Charles og ikke en inspektør fra forurensningsmyndighetene, slik Cleese trodde. Charles på sin side konkluderer med at det er for galt at det må et kongelig besøk til før industrifolkene rydder opp etter seg...

Thorbjørn vil satse på gjenvinning

Miljøvernminister Torbjørn Berntsen vil satse på økt innsats for arbeidet med innsamling av glass til gjenvinning, fortsatt støtte til innsamling av papir fra husholdningene og en sikker avsetning for plast og organisk avfall. Berntsens prioriteringer er et foreløpig svar på en offentlig utredning om avfallsminimering og gjenvinning.

GUNNAR BOLSTAD

– Folk kan føle seg trygge på at jeg prioriterer og ønsker fortgang i dette arbeidet, sa Berntsen på pressekonferansen der utredningen ble presentert.

Den Berntsens gode intensjoner ble etterfulgt av en vennlig kamuffert trussel fra avdelingsdirektør Terje Kronen i Miljøverndepartementet, som har ledet utvalgsarbeidet: – Om et halvt år møtes vi igjen for å se hvor sakene står, sa Kronen.

Dårlig stell

I dag står sakene mildest talt dårlig til, med unntak av flaskepantssystemet som i norsk sammenheng er en klar suksess

med 98 prosent retur. Ellers er det dårlig stell med både papir, plast og organisk avfall. Returordningene fungerer ikke. Særlig synlig er dette på returpapirsektoren, der myndighetene må inn med subsidier til store papirlagre som det ikke finnes avsetning for.

Når det gjelder avfallsminimering har Norge også et langt stykke igjen å gå. Utvalget foreslår en rekke tiltak for å redusere avfallsmengdene, blant annet avgifter på miljøskadelige stoffer, gebyr på avfallsbehandling, krav til avfallsminimering i utslippstillatelser og forbud mot særlig avfallsskappende stoffer.

Flere seiere

– Forbrukerkonsulent Helene

Bank i Naturvernforbundet noterer flere seiere i utvalgets innstilling: – Rapporten viser at «miljø» ikke bare betyr utgifter, men peker på muligheter innen produktutvikling og nye arbeidsplasser. Vugge-til-grav er innbakt i alle vurderinger med praktiske forslag til tiltak. I tillegg slås det fast at produsenter og importører kan pålegges ansvar, sier Bank.

– For miljøbevegelsen kan nok konklusjonene i rapporten synes litt tamme, men det er viktig å understreke at de bygger på en samlet enighet mellom industri, arbeidstakere, forbrukere og offentlige instanser. Mange viktige prinsipper er nedfelt i innstillingen, sier Bank.

Naturvernforbundet vant klagesak

Miljøverndepartementet har omgjort en eksporttillatelse som SFT har gitt til firmaet Carl Bøyesens Eftf. A/S. Tillatelsen gjelder eksport av klorerte løsningsmidler til Sverige for gjenvinning i England. Departementets omgjøring kommer etter klager fra Naturvernforbundet i Hordaland og og tre andre instanser.

SFT-tillatelsen, som ble gitt i januar i år, gjelder eksport av 30 tonn farlig avfall (brukte løsemidler) til Sverige. Løsemidlene skulle så transporteres til England der de skulle gjenvinnes og brukes som innsatsfaktor ved produksjon av nye løsemidler.

I sin omgjørelse av vedtaket har Miljøverndepartementet lagt vekt på blant annet dette: Løsemiddelavfall kan, med unntak av noe fast avfall, gjenvinnes i Norge. Økt kildesor-

tering og dermed økt regenerering og utnyttelse av behandlingsmulighetene i Norge, er i tråd med de prinsipper som legges til grunn for den norske avfallspolitikken.

Regenerering i Norge er økonomisk lønnsomt forutsatt at løsemidlene kildesorteres. Behandling i Norge vil også redusere risikoen for miljøskade under eksport.

Departementet legger også vekt på at behandling i Norge er i samsvar med internasjonale

le avtaler og nasjonale regler og prinsipper.

Nestleder i Naturvernforbundet i Hordaland, Kurt Oddekav, tar MDs omgjøringsvedtak som en stor seier. I sin klage peker Naturvernforbundet på at Norge gjennom Basel-konvensjonen har forpliktet seg til å behandle avfall så nær kilden som mulig og at SFTs eksporttillatelse måtte være et brudd på denne konvensjonen.

Takk for støtten!

Miljøvennlig produksjon
Arbeidsmiljøprisen '89
VARMVANN
- gir velvære
Prisvinner i London for
Miljøvennlig produkt

SERVICEPROSJEKT A/S
Tlf. (02) 64 94 04
Mobiltlf. (030) 41 004
Pers.søker: (096) 26 840
Arbeidsområde: muring, snekring,
brannetting, rehabilitering,
ventilasjon, etc.

KONSULTANTER I AKVAKULTUR, MARIN OG FERSKVANNBIOLOGI
Akvaplan as
Hovedvekt på miljøundersøkelser og overvåkning
Søndre Tollbugt. 3, 9000 Tromsø
Tlf. (083) 85 280 Telefax (083) 80 509

evonor
Postboks 367, 1751 Halden
Tlf. (09) 19 51 37 Telefax (09) 19 57 24

SIMONTORP
naturgjødselprodukter

Pran & Torgersen A/S
Pb. 7104 Homansbyen, 0306 Oslo 3
Tlf. (02) 55 20 30

PROTECTOR
Entreprenørfirma i korrosjonsteknikk
Tlf. (03) 83 66 90 Fax: (03) 89 10 35
Postboks 2185 3003 Drammen

NORA
INDUSTRIER A.S.

NOTISER...

Den britiske regjeringen står overfor en stor utfordring når det gjelder reduksjoner av utslippene av svoveldioksid. Storbritannia presser sterkt av EF-kommisjonen til å gjøre noe med utslippene, som er en av hovedårsakene til sur nedbør.

Ifølge en rapport fra regjeringen må de to kraftselskaperne National Power og Power Gen investere mer enn seks milliarder pund i løpet av de neste ti årene for å redusere utslippene tilstrekkelig.

Også andre industrigrener må følge opp med kraftige investeringer.

Ifølge EFs krav må Storbritannia kutte svoveldioksidutslippene sine med 20 prosent innen 1993, 40 prosent innen 1998 og 60 prosent innen 2003 – alle tall sett i forhold til 1980.

Mange selskaper vurderer nå å gå over til gass som energikilde i stedet for å installere renseanlegg på oljefyranleggene. En rekke forskere advarer mot en altfor stor satsing på gass, fordi gassprisene vil stige enormt og fordi gasskildene i Nordsjøen kan bli tømt i løpet av noen få tiår.

EF-kommisjonen har lagt fram en europeisk plan for utbygging av et nettverk av høyhastighetstog. Fram mot år 2010 er det planlagt å bygge 9.000 nye kilometer nye jernbaner for hurtiggående tog. 15.000 km med eksisterende spor skal gjøres i stand til å ta slike tog, og i tillegg skal det bygges 1.200 km med forbindelseslinjer mellom hovedbanene. EF-kommisjonen legger vekt på å sikre at det er overensstemmelse mellom de tekniske systemene og at det under planleggingen tenkes europeisk og ikke bare nasjonalt. Kommisjonen er dessuten oppatt av at nettet for hurtiggående jernbaner forlenges til Sentral- og Øst-Europa, melder Nytt fra EF.

90-årenes største miljøsatsing:

«MILJØHEIMEVERNET»

Over halvparten av befolkningen mener at miljøvern er den viktigste av alle saker. Men miljøbevegelsen i Norge har ennå på langt nær utnyttet de mulighetene som ligger i å organisere alle de som ønsker å gjøre noe – ikke mye, men litt.

Dette har Naturvernforbundet og Felleskampanjen for Jordas Miljø og Utvikling tenkt å gjøre noe med. Vi skal nå organisere et helt nytt miljønettverk under tittelen «MiljøHeimeVernet».

Med økonomisk støtte fra Miljøverndepartementet og Forbrukerdepartementet setter vi i 1991 igang et prøveprosjekt i tre fylker: Oppland, Møre & Romsdal og Finnmark.

I den anledning søker vi fem nye medarbeidere.

MILJØHEIMEVERNSLEDER

Her trenger vi en person med sterke lederegenskaper. Vi søker en aktiv, utadvendt og resultatbevisst person som har evnen til å skape entusiasme og begeistring for oppgaver og aktiviteter. Erfaring fra administrasjon og ledelse i yrkes- og organisasjonsliv er

ønskelig. Vi vil også legge vekt på miljøpolitisk innsikt, samarbeidsegenskaper og kreativitet. Lederen vil være faglig og administrativt underlagt en styringsgruppe, og skal i første omgang bygge opp og utvikle «MiljøHeimeVernet» i de tre prøvefylkene.

ORGANISASJONSSEKRETER

Vi trenger en person som med entusiasme og energi kan initiere og støtte aktiviteter i prøvefylkene – og videreføre det arbeidet som i dag drives i en del lokale «miljøfora». Det er nødvendig med god muntlig og skriftlig

fremstillingsevne, miljøpolitisk innsikt og erfaring, samt gode samarbeidsevner. Stillingen er direkte underlagt miljøheimevernslederen og vil medføre en god del reisevirksomhet.

FYLKESSEKRETERER

I OPPLAND, MØRE & ROMSDAL OG FINNMARK

Sekretærene skal drive det praktiske organisasjons- og informasjonsarbeid i fylkene. Også disse stillingene vil være administrativt og faglig direkte underlagt miljøheimevernslederen. I tillegg vil det bli organisert lokale,

faglige støttegrupper rundt sekretærene. Viktige kvalifikasjoner vil være erfaring fra organisasjonsvirksomhet, miljøpolitisk innsikt, god skriftlig og muntlig fremstillingsevne og gode samarbeidsegenskaper.

Miljøheimevernslederen og organisasjonssekretæren vil ha kontor fellesskap med Naturvernforbundets sekretariat, og skal arbeide tett sammen med dette – og med Felleskampanjens sekretariat. Fylkessekretærene vil ha kontor i henholdsvis Lillehammer, Molde og Kirkenes.

For alle stillinger nyttes statens lønnsregulativ med avlønning etter avtale. Øvrige betingelser for stillingene vil bli drøftet og nedfelt i ansettelsesavtaler.

Nærmere opplysninger om stillingene fås ved å kontakte generalsekretær Dag Hareide eller kontorsjef Jan-Morten Torrisen i Naturvernforbundet, tlf. (02) 71 55 20. IKO Lederutvelgelse v. Gunnar Nebell, tlf. (02) 50 56 80, vil bistå i ansettelse av miljøheimevernsleder.

Søknader på stillingene sendes Norges Naturvernforbund, Boks 2113 Grünerløkka, 0505 Oslo 5, innen 2. januar 1991.

IKO LEDERUTVELGELSE

IKO GRUPPEN AS

Aslakveien 14, Postboks 52 Røa, 0701 Oslo 7. Tlf. (02) 50 56 80.
Nordåsdalen 25, Postboks 73, 5041 Nordås, Bergen. Tlf. (05) 13 64 00.

Rådyr metanolfabrikk

De 110 arbeidsplassene ved en metanolfabrikk i Midt-Norge kan koste staten 2,2 milliarder 1990-kroner. Det er penger som kunne gitt Norge vel 1.300 arbeidsplasser, dersom gassen istedet hadde blitt solgt til Europa. Naturvernforbundet har beregnet at metanolfabrikken sammen med et gasskraftverk kan medføre at 9.300 årsverk går tapt over ti år.

RAGNHILD SVED

Beregninger gjort i olje- og energidepartementet viser at en metanolfabrikk vil gi et tap på 1,4 milliarder 1990-kroner. Hvis dette sammenliknes med den mest lønnsomme anvendelsen av gassen, som er å pumpe gassen ned i feltet og bruke den senere, vil det samrunnsøkonomiske tapet bli på nærmere 2,5 milliarder. Av dette må staten dekke 90 prosent, eller 2,2 milliarder 1990-kroner, skriver Dagens Næringsliv.

Men for Statoil og Conoco, som skal bygge fabrikken, er dette et svært lønnsomt prosjekt. Det er eierne av Hei-drun-feltet som skal dekke kostnadene med en rørledning til land, og staten har en eie-

randel på opptil 65 prosent. Dermed må staten også ta 65 prosent av utgiftene til rørledningen. Men staten har ingen eierandel i metanolfabrikken og blir sittende med kostnadene, mens oljeselskapene får inntektene.

Tapte arbeidsplasser

Tore Killingland, fagsjef i Naturvernforbundet, har beregnet at mer enn 9.000 årsverk vil gå tapt dersom det bygges metanolfabrikk og gasskraftverk. Årsaken er at et gasskraftverk vil gi mer kraft på et energimarked som allerede har et stort overskudd. Det betyr lavere pris, og dermed mindre lønnsomhet i enøk-arbeidet. Enøk-tiltak gir jobbmuligheter både i e-verkene og i en rekke andre bransjer, særlig bygg og anlegg, og dette er arbeidsplasser spredt rundt om i landet.

Killingland har beregnet at reduserte enøk-investeringer på grunn av gasskraftverk vil gi et tap på 3.000 årsverk, stopp i opprustingsplaner for kraftstasjoner nærmere 5.000 årsverk og tapte statsinntekter på grunn av metanolfabrikken vel 1.300 årsverk.

Nytt press

Selv om planene om gasskraftverk nå blir utsatt, vil de bli fremmet på nytt, hakk i hel med gassrørledningen fra Hei-drun-feltet. Rørledningen kan frakte 3,5 milliarder standard kubikkmeter gass per år, mens metanolfabrikken bare skal bruke 700 millioner standard kubikkmeter. Rørledningen kan dermed frakte nok gass også til et kraftverk, og det samfunnsøkonomiske tapet blir enda større om kapasiteten på rørledningen ikke utnyttes.

Mye CO₂ forsvinner

En firedel av karbondioksidutslippene forsvinner sporløst, uten at forskerne vet hvor de blir av. – Dette er en av de viktigste årsakene til usikkerheten i klimamodellene, sier leder i FNs klimapanel, Bert Bolin til N&M Bulletin.

ANDERS GJESVIK

Hvert år slipper vi ut 7 milliarder tonn ren karbon på verdensbasis (den delen av av karbondioksid som er ren karbon). Rundt 3,4 milliarder tonn går ut i atmosfæren, og omlag 2 milliarder tonn opptas i havet. De resterende 1,6 tonn med karbon vet ingen hvor blir av. FNs klimapanel (IPCC) klarer heller ikke å gi noe svar på dette spørsmålet i sin rapport. De to ledende teoriene

går ut på at denne karbondioksid tas opp av skog og mark eller av havet. Den første teorien ansees som mest sannsynlig. Leder for FNs klimapanel, professor Bert Bolin, har i flere år vært klar over problemet med den forsvunne karbondioksid.

– Vi ser at skog og mark på den nordlige halvkule inneholder mer organisk bundet karbon nå enn for 75 år siden, og det kan være at det skjer et nettoopptak av karbondioksid

her. Den andre muligheten er havet, og i samarbeid med det tyske Max Planck-instituttet skal vi se nærmere på mekanismene som virker i havet. Den forsvunne karbondioksiden er innarbeidet i de modellene vi bruker for å se på utviklingen i drivhuseffekten. Men dette er en viktig årsak til usikkerheten i modellene. Derfor må vi forstå hvor det blir av denne karbondioksiden, slik at vi kan lage sikrere modeller, sier professor Bolin til N&M Bulletin.

NOTISER...

Ringnes A/S fjerner den miljøfiendtlige klorplasten PVC fra sine brus- og ølkorker i løpet av mars neste år. De nye PVC-frie korkene blir levert fra en norsk fabrikant. Skrukorkene med PVC blir erstattet i løpet av høsten 1991.

Defekt utstyr er blitt oppdaget i to tredeler av de franske atomkraftverkene, ifølge det franske statskraftselskapet EDF.

I den siste rapporten fra EDF heter det at halvparten av av 900 MW-reaktorene hadde defekte punkter på primærkrets vannfiltrene.

For tre måneder siden opplyste EDF at alle 1300 MW-reaktorene hadde tilsvarende feil.

Andelen ødelagte trær i de sveitsiske skogene har steget til 61 prosent, vesentlig som en følge av ugunstige værforhold, ifølge en statlig sveitsisk rapport.

Rapporten forteller at situasjonen er verst i Alpene, der 72 prosent av alle trær har mistet mer enn en tidel av blader eller nåler. Sjefen for det sveitsiske skogvesenet opplyser at de lave nedbørsmengdene sommeren 1989 og kraftige stormer tidligere i år har ført til skadene. Han krever nå mer forskning for å finne ut av sammenhengen mellom klimaendringer og skogskader.

En rapport fra i fjor viste at 43 prosent av den sveitsiske skogen var ødelagt, det samme som i 1988.

Belgia, Tyskland og Frankrike vil farge den blyfrie bensinen grønn. Ordningen innføres mer av hensyn til skattevesenet enn til miljøet. Fordi blyfri bensin er billigere enn annen bensin i de fleste land, kjøper mange skruppelløse bensinstasjonere opp blyfri bensin til billig pris og selger den til kundene som blyholdig – og dyr. Den blyfrie bensinen blir på forhånd blandet med blyholdig.

Takk for støtten!

HOV DOKKA

Trafikanten

Miljøindustri a.s
Et Aker selskap

AUF
Arbeidernes
Ungdomstykling

Statkraft

unger
FABRIKKER A.S
N-1601 FREDRIKSTAD - NORWAY

HYDRO
ALUMINIUM
Profiler

SELMER

Internasjonale krav til skipstrafikken

Internasjonale regler for luftforurensningen fra skip kan bli en realitet i 1995. På et møte i London i november ble det vedtatt en arbeidsplan som setter mål for reduksjon av en rekke utslipp. Vedtaket betegnes som et gjennombrudd i arbeidet med å begrense luftutslippene fra skipstrafikken.

RAGNHILD SVED

Arbeidet med å lage internasjonale regler for å begrense luftforurensningen fra skip skjer i regi av FNs komite for miljøvern- og forurensnings-spørsmål til sjøs, MEPC (Marine Environment Protection Committee). På London-møtet vedtok MEPC en arbeidsplan for utviklingen av et regelverk som skal omfatte utslipp av NO_x, svoveldioksyd, KFK og haloner, sot og flyktige hydrokarboner (VOC).

– Det som skjedde i London

var et gjennombrudd. Luftforurensningen fra skipstrafikken er betydelig, og dette spørsmålet er tidligere ikke behandlet internasjonalt, sier Lars Bru i Miljøverndepartementet.

Forslaget om internasjonale utslippskrav er et norsk initiativ. Jens Henning Koefoed i Statens forurensningstilsyn har ledet arbeidet med å utarbeide slike regler.

Skipstrafikknæringa i Norge er positiv til forslaget, så lenge reglene blir internasjonale, forteller Lars Bru. Det skyldes ikke minst at næringa allerede er forberedt på norske avgass-

krav, som skal komme i 1995.

Tanken er at også de internasjonale reglene skal tre i kraft i løpet av 1995, men fortsatt er det mange skjær i sjøen, sier Bru. Selv om arbeidsplanen ble vedtatt – til tross for forslag fra USA og Vest-Tyskland om å utsette saken til 1991 – er det ventet ny diskusjon om utslippsmålene når resolusjonen skal vedtas neste høst.

Det er heller ikke avklart om reglene skal fastsettes i en ny konvensjon, eller om de skal inn under den eksisterende MARPOL-konvensjonen, som omfatter forurensning fra skip.

Biltrafikken synker fortsatt

Biltrafikken fortsetter å synke. Oktobertallene fra Vegdirektoratets økonomiavdeling viser at biltrafikken lå en prosent lavere enn samme måned i fjor. Hittil i år har personbiltrafikken sunket med 0,3 prosent i forhold til i fjor.

I og omkring byene har trafikken hatt en nedgang på 0,4 prosent. Størst er nedgangen i Østfold, der den totale trafikken er på minus 3,2 prosent hittil i år.

For tunge kjøretøyer (mer enn 5,5 meter) øker trafikken på landsbasis med 2,2 prosent.

Priser virker

– Tallene reflekterer den generelle økonomiske situasjonen. Bilparken er i stagnasjon, fordi en del finner det hensiktsmessig å kvitte seg med bilen. Også bilholdet påvirkes av bensinprisene, ikke bare kjørelengden, sier forskningssjef Knut Østmoe ved Trafikkøkonomisk institutt (TØI), som mener at

tallene er en god demonstrasjon på at økonomiske virkemidler virker, selv om dette er vanskeligere i medgangstider.

– Selv om det private konsum nå er i ferd med å ta seg litt opp, virker det som om folk i større grad bruker pengene på løpende forbruk enn på bil.

Mindre vekst

– Vi tror at trafikkveksten mot år 2000 blir mindre enn tidligere antatt, selv om vi forutsetter en viss økonomisk vekst. Vi forventer imidlertid ingen sterk økonomisk vekst i Norge i det tiåret.

– De nye trafikktelegene viser at prognosene må bygge på visse forutsetninger, som vi

ikke har noen kontroll over. Premisser og konklusjoner må henge i hop, sier Østmoe, som synes det er ille når politikere utlegger trafikkprognoser som en naturlov.

Økende flytrafikk

For flytrafikken er utviklingen annerledes. Etter en periode med stagnasjon de siste par årene, ser det ut til flytrafikken nå er stigende igjen, ikke minst på Fornebu. Totalt ligger antall passasjerer på norske flyplasser 7,1 prosent høyere i oktober enn i oktober i fjor. Det må imidlertid bemerkes at 1989 var et dårlig år for flyselskapene.

Mislykket energisatsing i Sverige

– Sveriges satsing på alternative energikilder har vært mislykket. Det gjelder både vindkraft, solenergi og såkalt energiskog, skriver tidsskriftet Ny Teknik etter en omfattende graanskning av den svenske energipolitikken.

ODDVAR LIND

Ifølge prognosene fra 1978 skulle Sverige hatt 2.000 gigawattimer (2 TWh) vindkraft i år, men har bare 4,6. Solenergien skulle ha gitt 3.000 gigawattimer, men gir bare 25. Den planlagte energiskogen skulle ha gitt 5.000 gigawattimer, men gir bare 100, slår Ny Teknik fast.

Det er altså snakk om et veritabelt sammenbrudd i planer og prognoser. Forklaringen er at kraftselskapene – med Vattenfall i spissen – har styrt energipolitikken etter sitt eget

forgodtbefinnende. Statens Energiverk har ikke hatt den makt eller myndighet som trengs for å omsette sine planer i praksis. Og politikerne i Riksdagen har latt det skure og gå, mener Ny Teknik.

I stedet har man fått et hope-tall utredninger – titusener av sider – som ingen lenger har oversikt over. Økonomene på Statens Energiverk har forsøkt å tillemppe sine teorier på «noe så irrasjonelt som energimarkedet», bemerker tidsskriftet sarkastisk.

– Heller ikke Vattenfall har tatt sine utredninger alvorlig. Framtidsgruppen i «Prosjekt

2000», som har mange dyktige medarbeidere, mangler innflytelse, sier energiforskeren Peter Steen.

– Vi trenger mer perestrojka på det nærmest «stalinistiske» energiområdet i Sverige. Dessuten må det bli slutt på den politiske skittkastingen, legger han til.

Sverige har vedtatt å avvikle kjernekraften fram til år 2010. Men timeplanen har allerede sprukket. Og jo lenger handlingslammelsen varer, desto vanskeligere blir det. Det hjelper lite at olje og el fra kjerne-kraft har vært billig på 1980-tallet, skriver Ny Teknik.

Omfattende ENØK med varmepumper

Det er lønnsomt å dekke halve Norges oppvarmingsbehov ved varmepumper. Tiltaket vil redusere CO₂-utslippene tilsvarende halvparten av privatbilparken, og spare energi tilsvarende 30 Alta-kraftverk.

ANDERS GJESVIK

Det er økonomisk lønnsomt å bruke varmepumper til halvparten av Norges oppvarming. Slik konkluderer Energidata A/S i en utredning, som blant annet er finansiert av Olje- og energidepartementet, skriver Teknisk Ukeblad. Hvis tiltaket blir gjennomført vil CO₂-utslippet i Norge reduseres med 5 prosent (tilsvarende en tredel av utslippene fra privatbilparken), fordi vi reduserer forbruket av brenselolje. Samtidig sparer vi energi tilsvarende 15 TWh (tilsvarende produksjonen i 30 Alta-kraftverk). Tiltaket vil

også gi markante reduksjoner i utslippene av SO₂ og NO_x.

Omvendt kjøleskap

Varmepumper kan hente energi fra en hvilken som helst varmekilde, luft, vann eller jord. Pumpen virker som et omvendt kjøleskap. En strømdrevet kompressor suger varme ut av luft, vann eller jord, og fører varmen inn i bygningen. Varmepumpa kan avgi tre ganger så mye energi som er tilført som elektrisitet. Pumpa kan trekke effektiv varme ut av luft og vann helt ned til minus 5 grader. Dette skyldes at lufta inneholder varme helt ned til

kokepunktet på 273 grader.

Det er allerede installert 10.000 varmepumper i Norge. De gir en samlet varmeproduksjon på mellom 1,5 og 2 TWh. Men potensialet er på 25 TWh, hvis vi tar hensyn til innsparingen i miljøkostnader. I følge Energidata vil energibehovet for alminnelig forbruk bli stabilisert fram til år 2010 stabiliseres hvis dette potensialet blir fullt utnyttet.

For å oppnå full utnyttelse på 25 TWh, må alle større bygg med vannbåren varme (radiatorer) gå over til varmepumper, og de fleste større nybygg må benytte varmepumper.

Takk for støtten!

TOYOTA
F.E. DAHL & CO. A.S.

Nordenfjeldske
DET NORDENFJELDSKE
DAMPKIBSSKAB AS
Address: Kjøpmannsgt. 52
P.O. Box 87
7001 Trondheim
Norway
Telephone: +47-7-52 05 00
Telefax: +47-7-52 05 15

Ballangen Komm. Elverk
Telefon (082) 28 800 - 28 428
8540 BALLANGEN

Latimar
Metal-Kemi

BILHUSET
NISSAN

Miljøvennlig varme
får du med
riktig fyringsteknikk
og TØRR VED fra
EIDSALM GÅRD 15-400 kg sekker
Bjørk - Blandingsved
Bæved
(063) 35 227 - (030) 61 827

MARITIME
REGNSKAPSSERVICE A/S

DØVES TRYKKERI A/S
TELEFON: 05 - 99 49 96
TELEFAX: 05 - 90 08 63
BESØKSADR.: KJALUS HANSENSVEI 92
POSTADR.: POSTBOKS 97, 5001 BERGEN

Stillehavet er i ferd med å bli varmere, noe som kan bety at fenomenet El Nino igjen er på vei. Dersom dette utvikler seg som det har gjort før, vil El Nino inntreffe i løpet av desember og fortsette et års tid, sier forskere ved Climate Analysis Center i Washington til New Scientist.

El Nino inntreffer fra hvert andre til hvert sjuende år. Oppvarmingen av sentrale områder i Stillehavet skaper tettere skylag og fører til et nytt værmønster.

El Nino fører til nedbør utenfor regntiden i Sør-Amerika og det sørøstlige USA og tørrere vær i Australasia og Sørøst-Asia.

Overflatetemperaturen i Stillehavet i oktober var 30 grader, halvannen grad høyere enn i oktober i fjor.

Norge som «energilokomotiv»

– Vi tror på en ny vitalitet i e-bransjen på 1990-tallet. Utfordringene er store. Men vi trenger vesentlig større ressurser enn vi har i dag. Det er påkrevet hvis Norge skal bli et energi- og miljølokomotiv i europeisk sammenheng.

ODDVAR LIND

Sverre Aam (43), forsknings-sjefen ved EFI i Trondheim, er ikke i tvil. Skal Norge sikre seg en lederposisjon internasjonalt, må FoU-ressursene økes betydelig på en rekke felt. For e-forsyningen er det snakk om en økning fra 70 millioner til 300 millioner kroner i året, mener Aam.

– Hvis ikke det skjer en opprusting her, kan vi risikere at norske selskaper blir mindre konkurransedyktige i et framtidig og mer åpent energimarked i Europa. Det går klart fram når vi sammenlikner oss med FoU-innsatsen i andre industrialiserte land, sier Aam.

Gode kort

At en forskningssjef ber om penger, er ikke uvanlig. Men Sverre Aam og hans kolleger har mange gode kort på hånden.

Det går fram av forskningsrapporten «Norge som energinasjon/energileverandør i Europa» som nettopp er lagt fram. Den dokumenterer behovet for en langt større innsats på FoU-siden enn den vi har i dag.

– Vi presenterer en rekke ulike scenarier og forskningsoppgaver for aktørene i energimarkedet. Vi setter «Norge under lupen», og vi setter «Norge i et integrert samspill med omverdenen». Her er det nok av presserende oppgaver å ta fatt på, sier Aam.

Lokomotiv

– Norges lokomotiv-virkning kan og bør komme til syne innenfor tre hovedområder: energieffektivisering, miljøforbedring og ressursoptimalisering. Med det siste begrepet mener vi her en riktig utbygging og disponering av de samlede fornybare og ikke-fornybare ressurser, sier Aam.

Han er ikke i tvil om at Norge kan gjøre en langt større innsats for å oppnå en bærekraftig energiforsyningsstrategi internasjonalt. Norge kan bli en spydspiss når det gjelder leveranser av konsepter og løsninger under overskriften «bærekraftig energiteknologi». Det

vil være en naturlig oppfølging av Brundtland-kommisjonens sterke anbefalinger, slår han fast.

– Her ved EFI, som er knyttet til Nordens største naturvitenskapelige forskningsmiljø, tenker vi oss åtte-ti store forskningsprogrammer til mellom fem og ti millioner kroner. E-bransjen bør stille opp på de store og langsiktige mål og ikke la seg beruse av markedets kortsiktige velsignelser, sier Aam.

Men Sverre Aam er ikke bare opptatt av tørre tall og forskningsrapporter. Han er ute etter praktiske resultater. I disse dager demonstrerer han en el-bil (hybrid) som ledd i markeringen av SINTEFs 40-årsjubileum.

– El-bilen burde ha store muligheter i Norge. Den kan skaffe nye inntekter til bransjen, og den kan redusere utslippene av drivhusgassen CO₂. I første omgang tenker vi oss en større utviklingskontrakt som gjør at for eksempel Postverket går over til el-drevne biler. En full overgang til el-drift i de norske bilparken vil øke det spesifikke kraftuttaket med cirka 10 TWh/år, sier Aam.

Med Tarzan som miljøvernminister

Britiske miljøaktivister ser alvorlig på tapet av Chris Patten som miljøvernminister, men har likevel forhåpninger til Thatcher-dødaren Michael Heseltine som overtar etter Patten.

GUNNAR BOLSTAD

For den britiske miljøbevegelsen var Chris Patten et funn da han overtok etter den herostratisk berømte Nicholas Ridley. Det store spørsmålet er hvordan Heseltine vil møte de store problemene i britisk miljøpolitikk og om oppnavnet «Tarzan» gir noen garanti for naturen.

Under Ridleys regime ble Heseltine omtalt som den aller grønneste Tory-politikeren. Det var han som først tok til orde for en egen hvitbok om britisk miljøpolitikk, et dokument som da det endelig forelå i høst ble dømt nord og ned som «ikke bare hvit, men dødelig blek» av den liberale avisen The Guardian.

Med både Thatcher og transportminister Cecil Parkinson ute av regjeringen blir det trolig lettere å få satt fart på britisk miljøpolitikk. Ifølge The Guardian er det imidlertid få politiske observatører som virkelig tror at dette er et av Hestines prioriterte mål.

Hans korstog mot den usosiale koppskatten, som han nå skal bestyre, forplikter ham til å gjøre noe med den først. På den annen side kan nettopp en avvikling av denne skatten gjøre det lettere å drive miljøpolitikk. Flere av den tidligere regjeringens miljømålsetninger ble prasket på kommunene, ikke minst på avfallssiden. Med en bedret økonomi står kommunene bedre rustet til å gjøre noe med disse oppgavene.

Ikkerøyker

Nå får Heseltine, som i realiteten har et atskillig større ansvarsområde enn miljøsektoren, nok å stri med – ikke minst når det gjelder den for-

hatte koppskatten. Heseltines tittel er Environment Secretary. Som sin høyre hånd på miljøsidan har han utnevnt Sir George Young (Environment Minister), en syklende baronett og fanatisk ikke-røyker.

Young har tidligere vært juniorminister i Miljøverndepartementet, også da under Heseltine. Sist var det nettopp hans engasjement mot røykingens forbannelser som felte ham, da han litt for sterkt ivret for et forbud mot tobakksreklame. Young tilhører den liberale og tradisjonelle fløyen i det konservative partiet.

Smørbrøddliste

Ifølge Daily Telegraph er det særlig disse problemene som Heseltine må ta fatt på:

Storbritannia må sette nye mål for sine CO₂-reduksjoner. I dag ligger landet fem år etter de andre EF-landene.

Heseltine må for sine egne velgeres skyld stoppe en ekspansiv veiutbygging som vil ødelegge de beste Tory-distriktene i sør og doble antallet biler i disse områdene.

Det britiske direktoratet for naturforvaltning må reorganiseres og skaffes nytt personell. Den forrige regjeringen la direktoratet i ruiner.

Landbruk og skogbruk må reformeres og det må sørges for mer ressursvennlige driftsformer.

Den privatiserte energisektoren må revurderes slik at det blir økonomisk lønnsomt å satse på alternative energikilder.

Klassisk

Som miljøvern betraktet, tilhører Heseltine den «klassiske» fløyen. Han er opptatt av å beskytte uberørte landskaper, og vil heller tette igjen byområder enn å bygge ut jomfruelige arealer. Toryvelgerne i sør,

Stort behov

Sovjetunionen anslår behovet for vestlig miljøhjelp til over 150 milliarder kroner. Den enorme summen er nødvendig for å rydde opp i nasjonens mange miljøkatastrofer.

Beregningene er gjort av leder i den statlige miljøvernkomiteen, professor Nikolai Vorontsov, skriver avisa The European. I en svært kritisk report skriver Vorontsov at det ødelagte miljøet bare kan redde gjennom massiv vestlig hjelp, omfattende tiltak mot forurensning og fredning av store landområder. Grunnlaget for rapporten er at alle forsøk på å bedre miljøvernpolitikken i Sovjetunionen ser ut til å ha mislykkes. Professor Vorontsov er den første sovjetiske minister som ikke er medlem av kommunistpartiet.

ODD BERG
GRUPPEN
TROMSØ

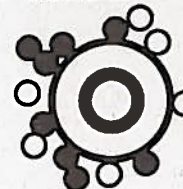
POSTBOKS 233, N-9001 TROMSØ,
TELEFON: 083 85 040.

Marin bioteknologi • Informasjonsteknologi • Samfunnsplanlegging • Byggeteknikk og materialteknologi

- FIRE AVDELINGER MED FELLES MÅL:

- Bidra til næringsutvikling i Nord-Norge
- Utføre forsknings-, utviklings- og utredningsoppgaver innen avdelingenes fagområder
- Formidle resultater fra grunnforskning til næringsliv og forvaltning

FORUT skal dermed samlet være en nasjonal FoU-ressurs for næringsliv og forvaltning

FORUT

FORSKNINGSSTIFTELSEN
VED UNIVERSITETET I TROMSØ

Postboks 2806 Elverhøy, 9001 Tromsø
Telefon (083) 80 150 Fax (083) 89 626

DENNE JULA KAN DU GI BORT EN SKIKKELIG

MILJØ-JULEGAVE!

Solidaritetskomiteen for Nicaragua planter trær i Palcilla-dalen i Nicaragua. Nå kan du gi bort trær i julegave til familie og venner! Dette blir en skikkelig miljø-julegave. Et tre plantet i Nicaragua er også en liten motvekt til miljøskadene som vår forbrukerkultur påfører landene i 3.verden. Derfor:

GI BORT ET TRE TIL JUL!

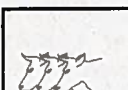
SLIK GJØR DU:

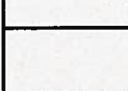
1. Send en postgiroblankett fra deg selv til Sol.kom. for Nicaragua, Boks 9177, Vaterland, 0134 Oslo 1. Postgiro nr. 0807 442 4040
2. På baksida skriver du navnene på dem som skal få gave fra deg, og hvor mange trær du gir bort. Hvert tre koster kr. 10, minste gave er 5 trær. Totalsummen fyller du inn på forsida.
3. Så sender vi deg flotte gavekort, laget av den kjente grafikerer Firuz Kutal, som du gir videre til hver av dem som får trær av deg til jul.

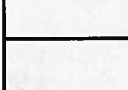
Du kan også bestille på tlf. 02 - 67 07 54

Takk for støtten!

Helle slakteri a/s
2043 Rogne. Tlf. 063 42 005

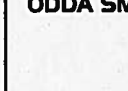

UNION
- et godt papir

BFB Børums Forenede Bilruter
Furum 8, 1340 Børumsdal. Tlf. 53 67 00

TINFOS
TINFOS AS

LPO arkitektkontor as
Fredensborgveien 11 0177 Oslo

ODDA SMELTEVERK A/S

TICON
plastindustrier a.s

HUSE

Slutt på vannet i Israel...

Den siste søndagen i november slo det israelske vannverket av pumpene ved Genesaretsjøen, landets viktigste vannkilde. Den regnfrie høsten har skapt akutt vannmangel og Israel forhandler nå med tre tyrkiske selskaper om import av vann med supertankere, skriver Dagens Nyheter.

Landbruksminister Efael Eytan sier til Dagens Nyheter at det eneste som kan redde Israel, Jordan og Syria fra en ren katastrofe på vannsektoren, er kolossale utenlandske investeringer i avsaltingsverk ved Middelhavet og Rødehavet.

Da pumpene ved Genesaretsjøen ble slått av nylig sto vannoverflaten 213 meter under havet, fem meter lavere enn normalt. De hardest rammede er frukt- og bomullsdyrkerne, som allerede har fått beskjed om at vannrasjonene deres vil bli skåret ned med 20 prosent neste år.

Nesten alle landets 300 vannreservoarer er tomme. Det vik-

tigste grunnvannsområdet, Yarkon-bassenget, har sunket under tillatt minimumsnivå, men pumpingen fortsetter i mangel av alternativer. Det eneste intakte grunnvannsbassenget er under Jerusalem.

Den akutte situasjonen beror på det manglende høstregnet, men de dypere årsakene til vannmangelen har vært kjent i årevis. På tross av instendige advarsler fra forskere har det intensive vanningen i jordbruket bare fortsatt.

Storpolitikk

Israels vannmangel er et storpolitisk spørsmål. Kjøp av vann fra Tyrkia i den skala det

er snakk om, vil skape et ramaskrik i Syria og Irak. Fra før av anklager de to araberstatene Tyrkia for å ødelegge elveløpene til Eufrat og Tigris gjennom vanningsanlegg og kraftutbygging. Ikke minst på grunn av den voksende islamske fundamentalismen, som nå også gjør seg gjeldende i Tyrkia, vil nok de tyrkiske myndighetene tenke seg nøye om før de inngår en stor kontrakt med Israel.

Ferskvannsbehovet i Israel vil stige med 10-20 prosent i løpet av de nærmeste årene. Omfattende vannrasjonering både for husholdninger og jordbrukere står for døren, skriver Dagens Nyheter.

...og i California?

California står overfor en omfattende tørke neste vår, der som det ikke faller ekstraordinært mye snø i løpet av vinteren, ifølge en statlig ekspert i USA.

- Jeg tror vi er på vei inn i en vannforvaltningskrise i 1990-årene, sier Dr. Michael D. Hudlow fra National Oceanic and Atmospheric Administration til Associated Press.

- Den alvorlige tørken som rammet store deler av USA i 1988 var bare den første rundten i det som kan komme til å bli et kontinuerlig problem. Vannknappheten som nå er under utvikling er trolig en del av den naturlige klimavariasjonen. Skulle drivhuseffekten i tillegg gjøre seg gjeldende, blir situasjonen atskillig mer alvorlig, sier Hudlow.

Bergesen d.y. A/S disponerer en flåte på 47 skip og nybygninger på tilsammen 8,8 mill. tdw. Flåten er idag variert og omfatter tank-, gass- og bulk-skip. Foruten shipping har vi betydelige engasjementer i industri, handel og fast eiendom i Norge og utlandet.

BERGESEN & AS
BERGEHUS Telefon: (02) 55 56 00
Drammensveien 106 Telefax: (02) 44 94 54
Postboks 7600 Skillebekk Telex: 71172
0205 OSLO 2
- VI SKAL VIDERE -

 FJALLRAVEN Tel. 062/54 055 - Boks 221 - 2601 Lillehammer	 Sikkerhetssenteret Aukra Aukra vg. skole 6420 Aukra Tlf. (072) 74 978
 SKI KOMMUNE ELEKTRISITETSVERKET Industrivn. 17 1400 SKI	Grønlands Eskefabrikk AS PROF. BIRKELANDSV. 24 C 1081 OSLO 10
 system-etikettering a.s. Fabrikkveien 24 4033 FORUS	 GJERSTAD KOMMUNE 4980 GJERSTAD Tlf. (041) 57 200
Handelsbanken Fonds AS	

Stavanger
byen som satser
på miljøteknologi

Tenk MILJØ...
Tomgang ADJØ Få en miljøtest på din bil ved NAF-senteret på Mariero
Meld deg inn i NAF - så kjører du tryggere!
NORGES AUTOMOBIL-FORBUND
AVDELING STAVANGER OG OMEGN
Langflåtveien 30.
4017 Stavanger

Arrangør av
ENS - Environment
Northern SEAS august 91

 System transport as AVFALL OG BOSS KAN DU OVERLATE TIL OSS!	 NV Norsk Viftefabrikk
Vi dekker alle administrative og tekniske funksjoner for gjennomføring av store, komplekse ingeniørproppdrag	
Kværner Engineering a.s Oslo - Stavanger - Sandefjord KVÆRNER	

NINA får internasjonalt senter

Forskere fra ti land ber Norsk institutt for naturforskning (NINA) om å opprette et sekretariat for klimaforskning i nord-områdene.

– Forslaget er interessant, og vi vil raskt vurdere muligheten for en finansiering, sier avdelingsdirektør Gunnar Mathisen i Miljøverndepartementet.

ANDERS GJESVIK

Nylig avholdt NINA i Trondheim en internasjonal forskerkonferanse om drivhuseffektens virkninger på dyr og planter i nord-områdene. Konferansen endte med at USA, Canada og Sovjetunionen ba NINA om å opprette et sekretariat som kan samordne forskningen, og forslaget fikk full oppslutning fra forskerne fra Norden og de andre landene.

– Konferansen viste et enormt behov for samordning. Svært mye av forskningen i de forskjellige landene foregår parallelt. Et samordnende sekretariat gjør at vi raskere kan utarbeide sikrere modeller for hva som vil skje med dyr og planter i nord-områdene ved en drivhuseffekt. Vår hovedoppgave er å arbeide for at økosystemene bevares. Ved et

samarbeid kan vi vurdere hele Nordkalotten i sammenheng, i motsetning til stykkevis slik som vi gjør i dag. NINA er størst på anvendt biologi i Nord-Europa, og har et godt utgangspunkt til å opprette et sekretariat, sier forsker ved NINA og leder for konferansen i Trondheim, Jarl Inge Holten.

Halvt år

Direktør Karl Baadsvik ved NINA er svært positiv til å opprette et sekretariat.

– Vi skal klare å opprette sekretariatet i løpet av et halvt år hvis vi får støtte fra Miljøverndepartementet. Vi kan opprette et lite og effektivt sekretariat for rundt 2 millioner kroner. Lokaler og utstyr har vi, pengene skal gå til lønn, reiser og publikasjoner. Når Norge har råd til å opprette et eget senter for klimapolitikk, må vi ha råd

til å bruke en mindre sum til å effektivisere forskningen om klimavirkninger på flora og fauna i nord-områdene, sier Baadsvik.

Sekretariatet skal i utgangspunktet arbeide med forskning på landmiljøene, men Baadsvik er også åpen for å inkludere forskning på havmiljøene. Det vil i så fall kreve større bevilgninger til sekretariatet. Baadsvik finner det naturlig å knytte et sekretariat ved NINA til International Geosphere-Biosphere program (IGBP). IGBP er opprettet av vitenskapsakademier i mange land, og har allerede et sekretariat i Norge som dekker den totale drivhusproblematikken. Men de 80 forskerne på konferansen mente at det var behov for et eget sekretariat for forskningen på økosystemene i nord.

Rask vurdering

Leder for det interdepartementale klimasekretariatet, Gunnar Mathiesen, er positiv til å opprette et sekretariat ved NINA.

– Forslaget er interessant, og jeg har bedt om et notat så vi kan foreta en rask vurdering. Vi har lagt vekt på å bygge opp NINA som et nasjonalt kompetansesenter for virkninger av drivhuseffekten på økosystemer i nord, og arbeidet som er utført er forbilledlig. Det er vel derfor internasjonale forskere ønsker å legge et sekretariat til NINA. Vi satser på en rask behandling av forslaget, slik at det kan tas med i tiltakslisten som den interdepartementale klimagruppen legger fram i begynnelsen av februar. Bevilgningen kan skje allerede rett over nyttår gjennom utredningsmidlene for 1991, sier Mathisen.

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder for ett år.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 250,–
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 150,–
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 120,–
- ☐ TILBUD! 2 måneder GRATIS!
- ☐ Jeg vil bli medlem, kr. 200,–

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
porto.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

**Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5**